

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 161g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 330 alineatul (2) din Codul muncii

(repararea prejudiciului provocat din culpa angajatorului)

CHIȘINĂU
29 iunie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Sorina Munteanu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 17 octombrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 iunie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 330 alineatul (2) din Codul muncii, ridicată de dl avocat Marcel Burlacu, în interesele SRL „Tehnologica Construct”, parte în dosarul nr. 2-751/2022, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Veaceslav Negurița de la Judecătoria Strășeni, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. În anul 2020, dl Alexei Eni a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Tehnologica Construct” în vederea încasării restanței salariale, a penalităților pentru fiecare zi de întârziere și a cheltuielilor de judecată pentru perioada 1 septembrie 2018 - 3 ianuarie 2020.

4. La 4 august 2020, Judecătoria Strășeni a admis parțial acțiunea. Nu a fost formulat vreun apel, iar la 23 august 2021 hotărârea judecătorească a fost executată integral.

5. La 26 ianuarie 2022, dl Alexei Eni a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Tehnologica Construct” în vederea încasării penalităților pentru neachitarea la timp a salariului pentru perioada 4 august 2020 - 23 august 2021.

6. Prin Încheierea din 29 septembrie 2022, Judecătoria Strășeni a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 55 Exercitarea drepturilor și a libertăților

„Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bunăcredință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.”

8. Prevederile relevante ale Codului muncii, adoptat prin Legea nr. 154 din 28 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 329

Repararea prejudiciului material și a celui moral cauzat salariatului

„(1) Angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

[...]”

Articolul 330

Obligația angajatorului de a repara prejudiciul cauzat persoanei ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci

„(1) Angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de:

[...]

b) eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă;

[...]

e) reținere a plății salariului;

f) rețineri a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu;

[...]

h) neîndeplinire în termen a hotărârii organului competent de jurisdicție a muncii care a soluționat un litigiu (conflict) având ca obiect privarea de posibilitatea de a munci.

(2) În caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, art.225 alin.(8) etc.) cuvenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că alineatul (2) al articolului 330 din Codul muncii nu prevede limitarea termenului de calculare a penalității în caz de reținere, din vina angajatorului, a unor plăți cuvenite salariatului. Prin urmare, autorul sesizării consideră că prin omiterea stabilirii de către legislator a unui termen limită este afectat dreptul său de proprietate, în calitate de angajator.

10. Autorul sesizării susține că dispozițiile contestate îi favorizează pe salariați și, respectiv, îi dezavantajează pe angajatori. Astfel, nu este asigurată egalitatea părților în procesul de judecată.

11. În acest context, autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea dispozițiilor contestate prin prisma articolelor 1 alin. (3), 9, 16 și 55 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul muncii, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl avocat Marcel Burlacu în interesele unei părți într-un proces pendinte la instanța de drept comun, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 330 alin. (2) din Codul muncii, din perspectiva omisiunii prevederii unui termen limită de calculare a penalității în caz de reținere, din vina angajatorului, a unor plăți cuvenite salariatului. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare a Curții Constituționale dacă se afectează un drept constituțional fundamental (DCC nr. 85 din 30 iunie 2022, § 25).

16. Curtea reține că unele din prevederile contestate au mai constituit obiectul unei sesizări la Curtea Constituțională (a se vedea DCC nr. 35 din 23 martie 2020). Totuși, Curtea constată că argumentele avansate în prezenta sesizare nu au fost invocate anterior.

17. Curtea reține că autorul sesizării a fost acționat în judecată în scopul încasării unor plăți salariale și a unor penalități pe baza prevederilor contestate. Prin urmare, Curtea admite că dispozițiile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental (a se vedea DCC nr. 63 din 22 aprilie 2022, § 18). Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental garantat de Constituție.

19. Sub acest aspect, Curtea observă că autorul sesizării a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 9 (*principiile fundamentale privind proprietatea*), 16 (*egalitatea*) și 55 (*exercitarea drepturilor și a libertăților*) din Constituție.

20. Cu privire la incidența articolului 1 alin. (3) din Constituție, Curtea reiterează că acesta nu are o aplicare de sine stătătoare, ci poate fi aplicat în coroborare cu un drept fundamental incident (a se vedea HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 20).

21. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 55 din Constituție, Curtea menționează că acesta nu este incident în prezenta cauză, având în vedere că reprezintă o îndatorire fundamentală, indicând modul de exercitare a drepturilor și a libertăților constituționale. Așadar, articolul 55 din Constituție stabilește o obligație ce revine tuturor persoanelor, de a-și exercita drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora. Totuși, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către o persoană, parte într-o cauză pendinte, pentru protejarea unor drepturi sau a unor libertăți constituționale ale sale (DCC nr. 85 din 20 iulie 2020, § 25).

22. Cu referire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea menționează că o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor. Totodată, Curtea reiterează că dispozițiile constituționale ale articolului 16 devin incidente numai atunci când se demonstrează existența unui tratament diferențiat, precum și în cazul în care tratamentul diferențiat contestat se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (HCC nr.31 din 23 septembrie 2021, § 28).

23. Curtea reține că autorul sesizării afirmă încălcarea dreptului său de proprietate, cu referire la articolul 9 din Constituție. Curtea notează că articolul 9 din Constituție comportă un caracter general și nu poate constitui un reper individual și separat pentru controlul constituționalității (a se vedea DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 36). Totodată, pentru că este suverană cu privire la competența sa, Curtea nu poate fi constrânsă, la examinarea constituționalității unui text de lege, să analizeze dispozițiile criticate prin prisma normelor constituționale invocate de către autorul excepției, ci este liberă să le analizeze și în raport cu prevederile constituționale relevante

pentru soluționarea sesizării, importante fiind inclusiv argumentele aduse în acest sens (a se vedea HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 27). Astfel, ținând cont de faptul că argumentele autorului sesizării se referă la încălcarea dreptului de proprietate, Curtea le va examina prin prisma articolului 46 din Constituție (*dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia*).

24. Curtea menționează că autorul sesizării a ridicat excepția de neconstituționalitate în cadrul unui litigiu de muncă, acționând în calitate de pârât. Argumentul principal al autorului sesizării este că norma contestată plasează angajatul pe o poziție mai favorabilă față de angajator prin faptul că nu este prevăzut un termen limită pentru calcularea penalităților în favoarea salariatului pentru reținerea unor plăți.

25. Curtea observă că penalitățile prevăzute de norma contestată urmează a fi achitate în favoarea salariatului doar în cazul reținerii din culpa angajatorului a unor plăți care i se cuvin salariatului în condițiile legii. Sub aspectul problemei ridicate de autorul sesizării, Curtea reține că angajatorul nu are o așteptare legitimă la protecția oferită de dreptul de proprietate de vreme ce o instanță de judecată i-a stabilit în mod definitiv culpa în situația avută în vedere de articolul 330 alin. (2) din Codul muncii. Acesta trebuie să-și îndeplinească obligațiile care decurg din hotărârea judecătorească în cauză.

26. Referitor la acțiunea depusă ulterior de cealaltă parte în proces în care solicită achitarea unor penalități pentru perioada calculată din momentul înaintării primei acțiuni în instanță și până la executarea integrală a titlului executoriu emis în cauză, Curtea reține că instanțele de judecată dețin competența de a stabili perioada care urmează a fi luată în considerare la calcularea compensațiilor datorate de angajator și de a se pronunța referitor la aplicarea unor noi penalități, reieșind din circumstanțele de fapt și probele prezentate de părți.

27. Astfel, din perspectiva argumentelor autorului excepției, Curtea constată că norma criticată nu ridică o problemă de constituționalitate, deoarece motivele autorului se referă la aspecte ce țin de interpretarea și de aplicarea legii într-un caz concret din sfera litigiilor de muncă. Curtea reiterează că această competență le revine instanțelor de judecată de drept comun (a se vedea DCC nr. 35 din 23 martie 2020, §§ 27, 29).

28. Așadar, în lipsa unor argumente pertinente ale autorului sesizării, Curtea nu reține existența vreunei ingerințe nejustificate în dreptul la protecția proprietății. Din aceste considerente, nici articolele 1 alin. (3) și 16 din Constituție nu sunt incidente.

29. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 330 alin. (2) din Codul muncii, ridicată de dl avocat Marcel Burlacu, în

interesele SRL „Tehnologica Construct”, parte în dosarul nr. 2-751/2022, pendinte la Judecătoria Strășeni, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 29 iunie 2023

DCC nr. 69

Dosarul nr. 161g/2022